

Webinar Raamwerk biodiversiteit 2.0

Nieuwe aspecten raamwerk 2.0

21
jan

Hidde Hofhuis

Raamwerk Biodiversiteit 2.0

Waterschappen kunnen met dit raamwerk:

- **Aan de slag in de praktijk**
 - verbeteren condities
- **Aquatische en terrestrisch biodiversiteit in beeld brengen**
 - toetsen op soorten
- **Ervaring opdoen en leren van ervaringen**
 - doen, leren, beter doen

TABEL A OVERZICHT ONDERDELEN RAAMWERK BIODIVERSITEIT
Aanscherping indicatoren voor biodiversiteitsherstel bij de waterschappen.

THEMA	ONDERWERP	BELEID Drivers, Responses	MAATREGELEN Drivers, Responses	EFFECT State, Impact	PRIORITERING EN OVERZICHT ADVIEZEN VOOR IMPLEMENTATIE Waarbij de hoogste urgentie (***)
WAAR MOGELIJK DE NATUUR VERSTERKEN	A. Gebiedseigen ecologische waterkwaliteit	A.1 Ecologische kwaliteit waterlichamen opgenomen in beleid, met in acht name van gebiedseigenheid (1)	A.2 Maatregelen om gebiedseigen ecologische waterkwaliteit te realiseren (1)	A.3 Aanwezigheid biodiversiteit in relatie tot gebiedseigenheid (3)	*** Advies om aan de slag te gaan met het gebied in kaart brengen a.d.h.v. de aangescherpte 'groene' effectindicatoren en hier beleid en maatregelen op aan te passen.
	B. Realiseren van Blauwgroen Netwerk en verbindingen via samenwerkingen	B.1 Realiseren van Blauwgroen netwerk opgenomen in beleid, programma, en geborgde samenwerkingen (1)	B.2 Maatregelen om verbindingen en samenwerkingen te realiseren (3)	B.3 Gerealiseerde verbindingen (2)	*** Advies om aan de slag te gaan met het in kaart brengen van mogelijkheden voor, en realisatie van, het Groenblauw netwerk en monitoren progressie, a.d.h.v. de 'grijze' effectindicatoren.
	C. Gebiedseigen biodiversiteit op terrestrische waterschapsdomeinen	C.1 Terrestrische biodiversiteit opnemen in beleid (1)	C.2 Maatregelen ter bevordering van terrestrische biodiversiteit (2)	C.3 Basiskwaliteit en biodiversiteit i.r.t. gebiedseigenheid: aanwezigheid bepaalde indicatorsoorten (3)	*** Advies om aan de slag te gaan met monitoring en implementeren van beleid en maatregelen d.m.v. 'groene' en 'grijze' effectindicatoren.
NEGATIEVE IMPACT MITTIGEREN, COMPENSEREN	D. Biodiversiteit opnemen in Beheer & Onderhoud	D.1 Werk conform Wet Natuurbescherming/ ecologisch werkprotocol opgenomen in beleid (3)	D.2 Werk volgens ecologisch werkprotocol/gebruik keurmerk voor beheer (2)	D.3 Uitvoering werken en beheer volgens ecologische werkprotocollen (2)	*** Advies is om aan de slag te gaan met de implementatie van ecologisch beheer in beleid en maatregelen. Gebruik indicatoren om progressie zichtbaar te maken.
	E. Biodiversiteit opnemen in medegebruiksplannen	E.1 Biodiversiteit meenemen in recreatief beleid (1)	E.2 Maatregelen om toegang/gebruik daar waar nodig te reguleren (1)	E.3 Gerealiseerd gereguleerde toegang/gebruik (1)	** Advies is om natuurinclusief bouwen, en waar mogelijk bouwen met natuur, een plek te geven in beleid en maatregelen. Gebruik indicatoren als advieswaarden.
	F. Natuur-inclusief bouwen, en bouwen met natuur	F.1 Natuur-inclusief bouwen en opnemen in beleid (1)	F.2 Natuur-inclusieve maatregelen gericht op doelsoorten, of uitvoering bouwen met natuur door doelsoorten (2)	F.3 Gerealiseerde natuur inclusieve constructies gericht op doelsoorten (1)	** Advies is om natuurinclusief bouwen, en waar mogelijk bouwen met natuur, een plek te geven in beleid en maatregelen. Gebruik indicatoren als advieswaarden.
	G. Beheersing exoten	G.1 Beleid beheersing invasieve soorten (1)	G.2 Aanpak invasieve soorten (1)	G.3 Uitvoering en aanpak exotenbeleid (1)	** Advies is om beheer van invasieve soorten een plek te geven in beleid en maatregelen. Gebruik indicatoren als advieswaarden.

Aquatische biodiversiteit

Aquatische biodiversiteit

Met aquatische effectindicatoren:

- Werken aan doelstellingen KRW
→ verbeteren condities
- Biodiversiteit van macrofauna en macrofyten in beeld brengen
→ toetsen op soorten

Aquatische biodiversiteit

Biodiversiteit in beeld met
'kenmerkende soorten'.

Dus niet:

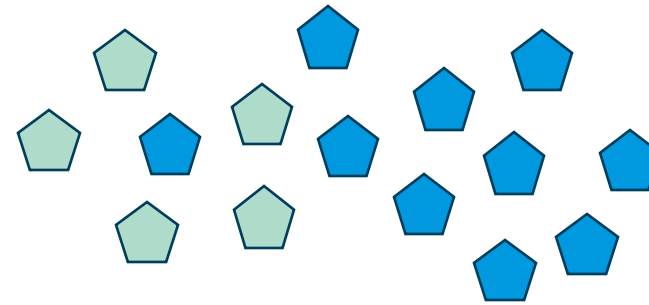
- ⇒ Soortenrijkdom
- ⇒ Shannon, Simpson of anders..

Aquatische biodiversiteit

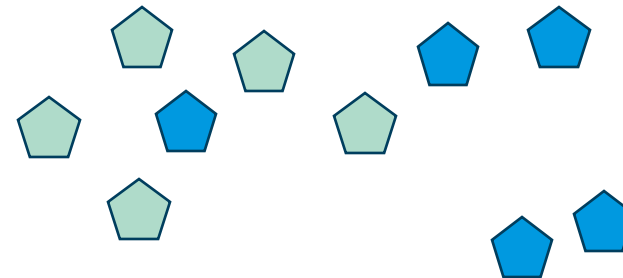
Biodiversiteit in beeld met
'kenmerkende soorten'.

- ⇒ Aandeel kenmerkende soorten
- ⇒ Methodiek maatlatten

$$\frac{\text{Indicatorsoorten macrofauna}}{\text{Totaal aantal soorten macrofauna}} \times 100\%$$

5 / 15
Aandeel 33%

5 / 10
Aandeel 50%

Aquatische biodiversiteit

Toetsen op soorten met drempel- en streefwaarden

- Specifiek per watertypen
- Referentie uit KRW en landelijke data
- Advieswaarden macrofyten (klassen van 12, 25, 50 en 75%)

Aquatische biodiversiteit

Toetsen op soorten met drempel- en streefwaarden

- Specifiek per watertypen
- Advieswaarden voor macrofyten (klassen van 12, 25, 50 en 75%)
- Zie bijlage 2 en 3
- **Stappenplan staat online**

**DOWNLOAD DE
STAPPENPLANNEN
ONLINE**

Terrestrische indicatoren

Terrestrische biodiversiteit

Met terrestrische indicatoren:

- Beheer terrestrische oppervlak
→ verbeteren condities
- Biodiversiteit: vegetatie en insecten
→ toetsen op soorten

Terrestrische biodiversiteit

Biodiversiteit in beeld met:

- ⇒ Nectarindex
- ⇒ Vegetatieopnames

Met uitbreiding van:

- ⇒ *Oeverindex*
- ⇒ *Kwartiertellingen*

Advies van Raamwerk

Advies Raamwerk

- ⇒ **Aan de slag in de praktijk**
(verbeteren van condities)
- ⇒ **Start met monitoring**
(toetsen op soorten)
- ⇒ **Wissel kennis en ervaring uit**
(doen, leren, beter doen)

stowa